עין משפט נר מצוה

לב א מיי' פ"ג מהלכות פסוה"מ הלכה ט:
לג ב מיי' שם פ"ד הלכה ד:
לד ג מיי' שם פ"ג הלכה יג:

ונתותרו מביא בהן לחם ללחמי תודה ונתותרו אין מביא בהן תודה מאי טעמא אילימא משום דרב כהנא דאמר רב כהנא מנין [א] ללחמי תודה שנקראו תודה שנאמר [ו] והקריב על זבח התודה חלות מצות אי הכי איפכא נמי לחם איקרי תודה תודה לא איקרי לחם ואמר [א] רבא [א] הפריש תודתו ואבדה וחזר והפריש אחרת תחתיה ואבדה וחזר והפריש אחרת תחתיה ונמצאו הראשונות והרי שלשתן עומדות נתכפר בראשונה שניה אינה טעונה לחם שלישית טעונה לחם נתכפר בשלישית שניה אינה טעונה לחם ראשונה טעונה לחם באמצעית שתיהן אין טעונות לחם אביי אמר אפילו נתכפר באחת מהן שתיהן אין טעונות לחם כולהו חליפין דהדדי נינהו אמר רבי זירא [ב] וכן לענין חטאות הפריש חטאתו ואבדה והפריש אחרת תחתיה ואבדה והפריש אחרת תחתיה ונמצאו הראשונות והרי שלשתן עומדות נתכפר בראשונה שניה תמות שלישית תרעה נתכפר בשלישית שניה תמות וראשונה תרעה נתכפר באמצעית שתיהן ימותו אביי אמר אפילו נתכפר באחת מהן שתיהן ימותו כולהו חליפין דהדדי נינהו מאי וכן מהו דתימא התם הוא דאיכא למימר מרבה בתודות הוא אבל הכא דליכא למימר מרבה בחטאות הוא אימא לא קמ"ל [ג] תני רבי חייא [ד] תודה שנתערבה [ב] בתמורתה ומתה אחת מהן חבירתה אין לה [ג] תקנה היכי נעביד נקריב לחם בהדה דלמא תמורה היא לא נקריב לחם בהדה דלמא תודה היא [ד] היכי דמי אי דאמר עלי לא סגיא דלא מייתי ליה בהמה אחרינא ולחם ולימא אי הך דקיימא תמורה היא הא תודה והא לחמה אי הך דקיימא תודה היא הא לחמה והא תיהוי אחריות לא צריכא דאמר הרי זו [ה] (סימן [ה] למורי"ם מיד"ת על"ה ש"ש שכ"ן דרמ"ה דא"י חל"ש מות"ר תמור"ה בחו"ץ חזקי"ה הפרי"ש חטא"ת [ו] לאח"ר יות"ר) אמרו למדין לפני רבי וליתי לחם ולימא אי הך דקיימא תודה היא הא לחמה אי לא ליפוק לחולין אמר להו [ז] וכי מכניסין חולין לעזרה וליתי בהמה ולחם ולימא אי הך דקיימא תמורה היא הא תודה והא לחמה אי הך דקיימא תודה היא הא לחמה והא תיהוי שלמים אמר להו משום דקא ממעט באכילה דשלמים אמר לוי לרבי וליתי בהמה ולחם ולימא אי הך דקיימא תמורה היא הא תודה והא לחמה ואי האי דקיימא תודה היא הא לחמה והא תיהוי מותר דתודה א"ל [ח] כמדומה אני שאין לו מוח בקדקדו וכי

לנכח תודתו ונתותרו: **אי הכי איפכא נמי.** דכיון דלחם [ז] איקרי תודה [ו] תודה נמי איקרי לחם ויביא נמי ממותר לחם תודה: **לחם איקרי תודה.** ולהכי הפריש [ח] לתודתו ונתותרו מביא בהן לחם: [ז] **נתכפר בראשונה שניה אין טעונה לחם.** לפי שהיא חליפי תודה ראשונה: **שלישית טעונה לחם.** דלא היא חליפי [ט] תודה ראשונה ומרבה בתודות הוא דאע"ג דחובה היא דקתני והפריש אחרת אפילו הכי אמרינן הכא ודאי שלישית לא הויא אלא [י] מרבה בתודות דלא הויא חליפה: **נתכפר בשלישית שניה אין טעונה לחם.** לפי שהיא חליפתה של שניה [ח]: **ראשונה טעונה לחם.** לפי שאינה חליפין: **נתכפר באמצעית שתיהן אין טעונות לחם.** יא] (א) לפי שהיא חליפת הראשונה ולא שלישית טעונה לחם שאף על פי שאינה חליפת ראשונה הויא חליפה דחליפה [ט]: **שניה תמות.** דהויא חטאת שכיפרו בעליה: **שלישית תרעה.** דלא הויא חליפי (כ) ראשונה: יב] **תודה דאיכא למימר מרבה בתודות הוא.** משום הכי [יג] ירעה שלישית טעונה לחם כדאמרינן לעיל [יד] [י] דהויא תודת חובה [כ] אבל חטאת דליכא למימר מרבה בחטאות הוא שאין דרכן של בני אדם להרבות בחטאות: **אימא לא.** תיהוי שלישית רועה אלא ימותו תרוייהו [ל] קמשמע לן טו] רבה דלא: **דלמא תמורה היא.** וכבר אמרינן לעיל [מ] תודה טעונה לחם ולא תמורה משום הכי אין לה תקנה: (ג) אמאי אין לה תקנה אי עסקינן בתודת חובה [טז] כההיא דאמר עלי [יז] ונתערבה אית לה תקנה: **לא סגי דלא מייתי אחרינא.** ולייתי בהמה אחריתי ולחם ולתני ולימא אי הך דקיימא תמורה היא הך בהמה לתודה לחובתו והא לחמה [יח] והאחריתי שנשתיירה תיהוי לאחריות דהוי כמפריש [יט] תודות לאחריות [נ] דהויא קריבה עם לחם וחדא בלא לחם: **לא צריכא דאמר הרי זו.** דהויא נדבה להכי לא מצי למימר דהא תיהוי לאחריות דלנדבה ליכא אחריות משום הכי אין לה תקנה: **למדין לפני רבי.** היינו לוי כדאמרי' בסנהדרין (דף יז:) למדין לפני חכמים [ס] לוי: **ואי לא ליפוק לחולין.** שיאכלו הבעלים אותן חלות בתורת חולין והכהנים יאכלו לאותן ד' דתרומה בתורת חולין: **וכי מכניסין חולין לעזרה.** דדלמא הך דקיימא תמורה היא [כ] (ע) והיאך הביא לחם חולין בעזרה: **ולייתי בהמה אחרת** (פ) **ולחם.** כא] (דלא) דאע"ג דאפקינן (ד) דאמר הרי זו יביא בהמה ומה בכך שהרי אדם יכול להרבות [תודות] נדבה ויהא להם תקנה: [צ] **ממעט הוא לאכילה דשלמים.** דהשתא הויא ספק שלמים ידין שלמים דנאכלים לשני ימים ולילה ותודה ליום ולילה ואי אכיל לה כתורת תודה שמא נשתייר ממנה למחר ונמצא מביא קדשים לבית הפסול כב] [ק] שיקדים זמנו דשמא שלמים הוא:

רש"י בת"י

לחם איקרי תודה. כדכתיב התודה חלות הלכך כי אמר מעות הללו לתודה הרי לחם בכלל דהא נמי תודה איקרי: **תודה לא איקרי לחם.** וכי אמר מעות הללו ללחמי תודה לא הויא תודה בכלל שם דהא לא איקרי לחם: **שניה אינה טעונה לחם.** דהא קרבה חליפין דידה והויא ליה מותר תודה הראשונה אבל שלישית טעונה לחם דחליפין דשניה הוא ושניה לא קרבה [ר] ולא הויא מותר תודה: **שתיהן אינן טעונות לחם.** דתרוייהו שייכי באמצעית: **חליפין דהדדי נינהו.** דמכח ראשונה באו כלן: **מאי וכן.** פשיטא דכדין תודות לענין לחם כך דין חטאות לענין מתה בכה"ג: **דליכא למימר מרבה בחטאות הוא.** דחטאת לאו בר נדר ונדבה הוא ולימא דכלן ימותו: **תודה שנתערבה בתמורתה.** דלא ידע הי תודה והי תמורה: **ומתה אחת מהן כו'.** אבל אם שתיהן עומדות מביאן לעזרה וארבעים חלות עמהם ומתנה אם זו תודה הא לחם שלה וזו תמורתה ואם זו תודה יהא לחם שלה וזו תמורתה. וקא בעי תלמודא אי דאמר האי נדרא מתחלה הרי עלי תודה לא סגי דלא מייתי תודתו וכיון דלא סגי דלא מייתי יכול להפריש אחרת לאחריות הלכך לייתי בהמה עם הנותרת ולתני: **אי הך דקיימא תמורה היא.** האחרת שהבאתי תהא תודה זו לחמה ואי הך דקיימא תודה היא הא לחם שלה וזו האחרת אני מפריש לאחריות של זו שאם תאבד תהא זו תחתי' ויקריב הראשון ולחמה ושניה בלא לחם כדין המפריש שתי תודות לאחריות דאמרן לעיל השניה אינה טעונה לחם: **דאמר.** בקמייתא הרי זו ואין לה אחריות ולא מצי למימר הא תהא לאחריות: **למדין.** היינו לוי כפ"ק דסנהדרין (שם): **וכי מכניסין חולין לעזרה.** ואי הך תמורה היא אשתכח דאייתי חולין [ש] לעזרה: **לייתי בהמה.** אחרת עם הנותרת: **משום דקא ממעט באכילה דשלמים.** דאין יכול לאוכלה לכך אחרת אלא ליום ולילה והנותר ישרף דשמא תודה היא ואיכא למימר לאו תודה היא אלא שלמים שנאכלים לשני ימים ולילה אחד ושלא כדין שרפן ואייתי קדשים לבית הפסול: **לוי.** היינו נמי למדין אלא קמייתא אמר ליה בישיבת אחר התלמידים וזו בינו לבין עצמו: **והא תיהוי מותר תודה.** ותקרב בלא לחם:

כולהו חליפין דהדדי נינהו. אביי לטעמיה דאמר כי האי גוונא בהקומץ רבה (לעיל דף כד:) גבי עשרון וכן בפרק כלל גדול (שבת עא.) גבי חלב וטמא כגרוגרת בשגגת שבת וזדון מלאכות [ס] ושמא אין שייך אלא לדמות הנך תרתי דמדמי להו הכא תודה וחטאת: **וכי** מכניסין חולין לעזרה. מליצו למימר דרבי לטעמיה דאית ליה הכי לקמן בפרק בתרא (דף קו.) גבי פירשתי מנחה של עשרונות ואיני יודע מה פירשתי אי נמי אפילו לרבנן התם אפשר דמחייב כולה ואפילו אינו מחוייב כולה יש שם מקצת שהוא מחוייב אבל כאן שמא כל הלחם חולין ואף על גב דאדם נכנס במלבושי חול לעזרה ומביא כבשתו לעזרה ומקדישה אחר כך לא אסרינן להכניס חולין לעזרה אלא היכא דאיכא כעין עבודה כי הכא וביכורים דפרק המוכר את הספינה (ב"ב דף פא:) דאיכא [א] (הגשה ותנופה) וכן חזה ושוק דפרק הזרוע והלחיים (חולין קל.) שיש תנופה וכן ההיא דפירשתי ואיני יודע מה פירשתי כדדרשינן [כ] מה שלי בשלך אסור אף שלך בשלי אסור דהיינו כעין עבודה דומיא דשלי בשלך והא דפריך לעיל בהקומץ רבה (דף כא:) חולין פשיטא מאי בעי התם ומשני דאע"ג דאמר מר יאכלוה שיאכלו עמה חולין ותרומה כדי שתהא נאכלת על השובע אפילו הכי מלח דקדשים לא יהבינא להו ופירש שם בקונטרס דחוץ לעזרה יאכלו חולין ותרומה ויכנסו ויאכלוה על השובע ועל חנם פירש כן דיכול לאכול החולין עמה בעזרה דתנן בפרק כל התדיר (זבחים נ:) וכולם רשאין הכהנים לתת לתוכן תבלי חולין ותרומה ודריש לה בגמרא מדכתיב למשחה לגדולה [ע] ומה שתאמר תחלה כל כך בפשיטות חולין מאי בעי התם כדין קא מתמה דמאי בעיא אכילת חולין בפני עצמה בעזרה דאיצטריך למימר דלא יהבינן להו מלח וא"ת מאי קשיא לן הכא וכמה דוכתי מחולין בעזרה יקדישה ויאמר דאי לאו תודה היא יהו לבדק הבית כשאר הקדשות שמביאים בעזרה שהיה שם גפן של זהב שכל המתנדב גרגיר מביא ותולה בה ואין חילוק בין אוכלים לשאר דברים [ד] ובהדיא אמרי' בפרק המוכר את הספינה (ב"ב דף פא:) גבי קונה שתי אילנות דמספקא אי קנה קרקע ומביא ביכורים מספק ומקדישן דלא ליהוי חולין בעזרה וכי בעי למיכל פריק להו וכמו כן קשה בההיא דפירשתי ואיני יודע מה פירשתי [כג] וי"ל דלא שרינן הכי אלא גבי ביכורים דלא הוו כולי האי כעין קרבן אע"ג דאיכא [פ] (הגשה ותנופה) לר' אליעזר בן יעקב [י] אבל כאן בלחם עם הזבח ובמנחה של עשרונות נמי יש עמהן מנחה גמורה ולא שרינן על ידי הקדש לבדק הבית וא"ת והא כי האי גוונא שרינן לעיל בפ' התכלת (דף מח.) גבי שחט שני כבשים על ד' חלות דמוסף שנים מהן ומניפם והשאר נאכלות בפדיון דחולין ממילא הוו [י] והכא נמי אמר אי הך דקיימא תודה היא הא לחמה ואי לא ניפקו לחולין חולין ממילא הוין ויש לומר דלא שרינן להכניס לכתחלה מספק והא דשרינן גבי ספק מצורע [ס] להביא אשמו ולוגו ושרינן להכניס לוג שמן לכתחלה מטעם דחולין ממילא הוין התם בטיל ליה בהדי אידך שמן והא דלא שרינן מטעם ביטול גבי פירשתי ואיני יודע מה פירשתי דהתם ששים עשרון לא בטלי בחד אבל אין לומר מטעם תקוני גברא שרי טפי גבי מצורע דלא מסיק אדעתיה האי טעמא עד המסקנא [כד] ועוד י"ל דהתם גבי תודה לא בעי למימר דמקדיש ופריק גזירה שלא יאמרו יש פדיון ללחמי תודה כדאסקינן לעיל דגזירה שמא יאמרו מוציאין מכלי שרת לחולין וכן בההיא דפ' בתרא (לקמן קו.) שיכול להיות מנחה אחת חיישינן שמא יאמרו מוציאין מכלי שרת לחולין אבל בלוג שמן של מצורע דליכא שיעור [ט] ידעי דהא דיש לו פדיון משום דאין קדוש קדושת הגוף וכן ביכורים ידעי דמשום ספיקא הוא דאין ביכורים ניפדין כתרומות ומעשרות וכן שחט שני כבשים על ד' חלות ידע דלא קדשי אלא שתים: **אמר** ליה לוי לרבי. פירש בקונט' לוי היינו למדין [י] דר' קמייתא אמר ליה בישיבת אחר תלמידים וזו בינו לבין עצמו ועל חנם דחק דבסוף פ"ק דסנהדרין (דף יז:) אמרינן למדין לפני חכמים היינו לוי אבל למדין לפני רבי חכם אחר היה [ועי' היטב תוס' מעילה ט: ד"ה הלמידין]

אם

תורה אור השלם

ו. אם על תודה יקריבנו והקריב על זבח התודה חלות מצות בלולת בשמן ורקיקי מצות משחים בשמן וסלת מרבכת חלת בלולת בשמן: ויקרא ז יב

מוסף רש"י

[illegible]

שיטה מקובצת

[illegible]

מסורת הש"ס

[illegible]

הגהות הב"ח

[illegible]

רבינו גרשום

(אפי' איפכא נמי): נתכפר בראשונה שניה אין טעונה לחם. לפי שהיא חליפי ראשונה כו' שלישית טעונה. לחם שאינה חליפי ראשונה והוי כמרבה בתודה: נתכפר בשלישי שניה אין טעונה לחם לפי שלישית קיימא במקום שניה והראשונה טעון לחם דשלישית לא קיימא במקומה: נתכפר באמצעית שתיהן [אין] טעונות לחם דזו עומדת במקום ראשונה ושלישית נעשית חליפי' על זו לפיכך אין טעונה לחם: כולהו חליפין דהדדי נינהו. כיצד אם נתכפר בראשונה שניה אין טעונה לחם מפני שהיא חליפי ראשונה ולא שלישית טעונה לחם שאע"פ שאינה חליפי ראשונה הויא חליפי חליפה: שניה תמות דהוי חטאת שנתכפרו בעליה. שלישית תרעה דלא הויא חליפי ראשונה: התם היא גבי תודה דאיכא למימר לדברי רבה דשלישית טעונה לחם דאיכא למימר מרבה בתודות הוא שיכול אדם להביא כמה תודות ולהמיקן שירצה ביותר. אבל גבי חטאת דאין אדם מרבה בחטאת ביותר איכא לא הויא רועה אלא חדא מינייהו אלא מתות תרוייהו קמ"ל רבה דלא: דילמא תמורה היא. וכבר אמרינן תודה טעון לחם ולא תמורתה. ומשום הכי אין לה תקנה: דאמאי אין לה תקנה אי עסיק בתודה חובה [illegible]